

ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

«ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ»

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Τετάρτη, 9 Φεβρουαρίου 2005
Μέγαρο Μουσικής Αθηνών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Την Τετάρτη, 9 Φεβρουαρίου 2005, και με αφορμή τον εορτασμό για τα δέκα χρόνια της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής στην Ελλάδα (Ο.Κ.Ε.), πραγματοποιήθηκε Ανοικτή Εκδήλωση με θέμα «**Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και η Κοινωνία των Πολιτών**», στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

Στην εκδήλωση, ο Πρωθυπουργός της Ελλάδος κ. **Κωνσταντίνος Καραμανλής** απηύθυνε χαιρετισμό και εξήρε τον καθοριστικό ρόλο του Συντάγματος της Ευρώπης στην πορεία για την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση.

Ο Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε. κ. **Νικόλαος Αναλυτής** αναφέρθηκε στη σημασία του Συντάγματος της Ευρώπης για τους πολίτες της, για το μέλλον της Ένωσης και την αναγκαιότητα της ενημέρωσης της κοινωνίας.

Στη συνέχεια, η Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων κα **Άννα Ψαρούδα - Μπενάκη** ανέπτυξε το θέμα «**Ο ρόλος των Εθνικών Κοινοβουλίων στη νέα Συνταγματική Τάξη της Ευρώπης**». Ο Υπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. **Προκόπιος Παυλόπουλος** ανέπτυξε το θέμα «**Η σημασία της Συνταγματικής Ευθύνης στην πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση**». Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου και πρώην Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε. κ. **Βασίλειος Σκουρής** ανέπτυξε το θέμα «**Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης**». Τέλος, ο Βουλευτής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κ. **Ευάγγελος Βενιζέλος** ανέπτυξε το θέμα «**Από το διάχυτο στο ενιαίο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα - Μια αλλαγή πολύ μεγαλύτερη απ' ό τι φαίνεται**».

Επίσης, οι πρώην Πρόεδροι της Ο.Κ.Ε. κ.κ. **Ιωάννης Κουκιάδης** και **Ανδρέας Κιντής**, και ο πρώην Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κ. **Γιάννος Παπαντωνίου**, απηύθησαν χαιρετισμό και αναφέρθηκαν στο έργο της Ο.Κ.Ε.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

- 18:00 - 18:30 Προσέλευση - Εγγραφές
- 18:30 - 19:00 Ομιλία του **κ. Κωνσταντίνου Καραμανλή**, *Πρωθυπουργού της Ελλάδος*
- Χαιρετισμοί
Χαιρετισμός **κ. Νικολάου Αναλυτή**, *Προέδρου της Ο.Κ.Ε.*
Χαιρετισμός **καθ. Ιωάννη Κουκιάδη**, *πρώην Προέδρου της Ο.Κ.Ε.*
Χαιρετισμός **καθ. Ανδρέα Κιντή**, *τ. Προέδρου της Ο.Κ.Ε.*
Χαιρετισμός **κ. Γιάννου Παπαντωνίου**, *πρώην Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών*
- 19:00 - 19:15 Εισήγηση της **κας Άννας Ψαρούδα-Μπενάκη**, *Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων* με θέμα **«Ο ρόλος των Εθνικών Κοινοβουλίων στη νέα Συνταγματική Τάξη της Ευρώπης»**
- 19:15 - 19:30 Εισήγηση του **καθ. Προκόπη Παυλόπουλου**, *Υπουργού Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης* με θέμα **«Η σημασία της Συνταγματικής Ευθύνης στην πορεία προς την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση»**
- 19:30 - 19:45 Εισήγηση του **καθ. Βασιλείου Σκουρή**, *Προέδρου του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και πρώην Προέδρου της Ο.Κ.Ε.* με θέμα **«Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης»**
- 19:45 - 20:00 Εισήγηση του **καθ. Ευάγγελου Βενιζέλου**, *Βουλευτή του ΠΑ.ΣΟ.Κ.* με θέμα **«Από το διάχυτο στο ενιαίο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα - Μια αλλαγή πολύ μεγαλύτερη απ' ό,τι φαίνεται»**

Ο κ. Κωνσταντίνος Καραμανλής, Πρωθυπουργός της Ελλάδος, και το Προεδρείο της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.).

*Αριστερά ο κ. Νικόλαος Αναλυτής, Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε.
Δεξιά ο καθ. Ιωάννης Κουκιάδης, πρώην Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε.*

*Αριστερά ο καθ. Ανδρέας Κιντής, τ. Πρόεδρος της Ο.Κ.Ε.
Δεξιά ο κ. Γιάννος Παπαντωνίου, πρώην Υπουργός Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών*

Χαιρετισμός του κ. Νικολάου Αναλυτή, Προέδρου της Ο.Κ.Ε.

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Κυβερνήσεως,
Κύριε Πρόεδρε του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου,
Κυρία Πρόεδρε της Βουλής,
Κύριοι Υπουργοί και βουλευτές,
Αγαπητοί συνάδελφοι και φίλοι,

Είναι για μένα ιδιαίτερη τιμή να σας καλωσορίσω σε αυτή την εκδήλωση που γίνεται με την ευκαιρία της συμπλήρωσης δέκα χρόνων από την ίδρυση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Όπως γνωρίζετε, ο ιδρυτικός νόμος της Ο.Κ.Ε. δημοσιεύθηκε με τον Αύγουστο του 1994, αλλά η Ο.Κ.Ε. άρχισε να λειτουργεί το 1995.

Δεν είναι στην πρόθεσή μου να προβώ σε απολογισμό του έργου της Ο.Κ.Ε. κι αυτό γιατί πιστεύω ότι οι απολογισμοί δεν πρέπει να γίνονται σε επετειακές εκδηλώσεις, όπου κινδυνεύουν να πάρουν ένα πανηγυρικό και εν τέλει ανώφελο χαρακτήρα. Οι απολογισμοί μπορούν και πρέπει να γίνονται στα αρμόδια όργανα, τα οποία και είναι σε θέση να αναλύσουν τα θετικά και τα αρνητικά σημεία μιας πορείας και να προχωρήσουν σε μία δημιουργική σύνθεση.

Είναι φανερό, όμως, ότι η παρουσία τόσων υψηλών προσκεκλημένων στη σημερινή μας εκδήλωση δείχνει έμπρακτα την ευρύτατη αναγνώριση που έχει κατακτήσει η Ο.Κ.Ε. στην πολιτική και κοινωνική ζωή του τόπου μας.

Ιδιαίτερα η παρουσία σας, κύριε Πρωθυπουργέ, πιστεύω ότι υποδηλώνει αφενός τη σημασία που αποδίδετε στο θεσμό και αφετέρου φανερώνει ότι έχει πλέον καταστεί κοινή συνείδηση στην ελληνική κοινωνία η ανάγκη του κοινωνικού διαλόγου και της ευρύτερης κοινωνικής συναίνεσης πάνω στα μεγάλα οικονομικά και κοινωνικά θέματα που απασχολούν τη χώρα μας και την Ευρώπη. Και, ίσως, δείχνει ότι η Κοινωνική Συνοχή είναι όχι μόνον στόχος της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας, αλλά και απαραίτητη προϋπόθεση, αναγκαίος όρος, στα πλαίσια αυτού που ονομάζουμε Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο.

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι και αγαπητοί φίλοι,

Σε μία τέτοια εκδήλωση είναι φυσικό να στρέφεται ο νους μας σε αυτούς που συνέβαλαν κατά τα χρόνια αυτά να φθάσουμε εδώ που φθάσαμε. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι στην πορεία αυτή συντέλεσαν πολλοί άνθρωποι εντός και εκτός της Ο.Κ.Ε., και πολλοί από αυτούς είναι σήμερα μαζί μας. Θα αποφύγω τις πολλές ονομαστικές αναφορές γιατί πάντα ενέχουν τον κίνδυνο παράλειψης προσώπων που δεν θα έπρεπε να παραλειφθούν. Επιτρέψτε μου, όμως, να αναφερθώ ονομαστικά σε κάποιον που δεν είναι πια κοντά μας, το **Γιώργο Γεννηματά** που ήταν ο πολιτικός που πίστεψε σε αυτό το θεσμό και ξεκίνησε τη διαδικασία νομοθέτησής του. Δεν μπορώ, επίσης, να μην αναφερθώ στον κ. **Γιάννο Παπαντωνίου**, ο οποίος ως Υπουργός Εθνικής Οικονομίας προώθησε τη νομοθετική ολοκλήρωση, και βέβαια, στους πρώην Προέδρους της Ο.Κ.Ε. κ.κ. **Κουκιάδη**, **Σκουρή** και **Κιντή**, οι οποίοι με το κύρος, την εμπειρία και τις άοκνες προσπάθειές τους συνέβαλαν τα μέγιστα στο να δημιουργηθεί και να αναπτυχθεί αυτός ο νέος θεσμός.

Ερχόμενος στο θέμα της σημερινής μας εκδήλωσης, θα ήθελα να τονίσω ότι δεν δυσκολευθήκαμε ιδιαίτερα στο να καταλήξουμε σε αυτό που ονομάζουμε Σύνταγμα της Ευρώπης.

Θέλαμε να ξεφύγουμε από τα πολυσυζητημένα, και εντός της Ο.Κ.Ε. και εκτός της Ο.Κ.Ε., θέματα που αφορούν στην ανεργία, τις εργασιακές σχέσεις, τα δημοσιονομικά προβλήματα, την ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα, το ασφαλιστικό πρόβλημα, τη διαφάνεια κ.λπ. Ο λόγος είναι ότι για τα ζητήματα αυτά, που δεν υπάρχει αμφιβολία ότι είναι πολύ σημαντικά και κρίσιμα, ο δημόσιος διάλογος ήδη διεξάγεται και φυσικά θα συνεχίσει να διεξάγεται. Και σ' αυτό το διάλογο συμβάλλει κατά καιρούς και η Ο.Κ.Ε. με τις Γνώμες της. Το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, όμως, είναι ένα μείζον θέμα, στο οποίο δυστυχώς δεν έχει εστιασθεί ο δημόσιος διάλογος (τουλάχιστον στο βαθμό που θα έπρεπε), με αποτέλεσμα να είναι η ελληνική κοινωνία αμέτοχη μιας διαδικασίας που μεσο-μακροπρόθεσμα θα έχει ιδιαίτερη σημασία για τον κάθε πολίτη αλλά και για την κοινωνία στο σύνολό της. Και για να γίνω πιο συγκεκριμένος, εμείς οι κοινωνικοί φορείς έχουμε πολύ λίγο ασχοληθεί με το ζήτημα όχι μόνο σε επίπεδο συζήτησης, αλλά και μιας απλής ενημέρωσης. Ελπίζω ότι η σημερινή εκδήλωση θα συμβάλει στη διεύρυνση και την αναβάθμιση του δημοσίου διαλόγου για το θέμα αυτό τόσο σε γενικότερο κοινωνικό και πολιτικό επίπεδο όσο και, ειδικότερα, στο επίπεδο των κοινωνικών φορέων.

Η συμμετοχή τόσων εκλεκτών ομιλητών, οι οποίοι γνωρίζουν το θέμα σε βάθος λόγω της ακαδημαϊκής, της πολιτικής ή/και της δικαστικής τους ιδιότητας, καθιστά ανώφελη μια από μέρους μου προσπάθεια να υπεισελθώ στην ουσία του θέματος. Πιστεύω ότι οι ομιλητές θα μας διαφωτίσουν έγκυρα και με πληρότητα για τις αλλαγές που επέρχονται και τη σημασία που αυτές έχουν σε βασικά θέματα όπως τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα των ευρωπαίων πολιτών, η ενίσχυση της πολιτικής διάστασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόσο στο εσωτερικό της όσο και στο εξωτερικό της, ο ρόλος που καλούνται να διαδραματίσουν τα θεσμικά όργανά της και εν τέλει, ποια Ευρώπη είναι αυτή η οποία θα προκύψει από το νέο Σύνταγμα.

Και με τα λόγια αυτά, κλείνω τη σύντομη εισήγησή μου.

Ακολουθώντας τον τρόπο που παρουσίασα τα δύο σημερινά θέματα, δηλαδή τα δέκα χρόνια της Ο.Κ.Ε. και το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, επιτρέψτε μου να δώσω πρώτα το λόγο στον κ. Γιάννο Παπαντωνίου, πρώην Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, και στους πρώην Προέδρους της Ο.Κ.Ε. κ.κ. Ιωάννη Κουκιάδη και Ανδρέα Κιντή, για να απευθύνουν χαιρετισμό.

Αυτονόητο είναι ότι ο κ. Σκουρής θα έχει την ευκαιρία να περιλάβει το δικό του χαιρετισμό στη διάρκεια της εισήγησής του για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα.

Χαιρετισμός του καθ. Ιωάννη Κουκιάδη,
πρώην Προέδρου της Ο.Κ.Ε.

Ο διάλογος ως βασική συνιστώσα σύγχρονης διακυβέρνησης

1. Μία επέτειος ενός οργανισμού γιορτάζεται όχι μόνο για να μας θυμίσει τα όσα έγιναν αλλά και για να μας υπομνήσει και τα όσα δεν έγιναν κατά τη διάρκεια της λειτουργίας του.

Η ίδρυση της Ο.Κ.Ε. αποτελεί τη γενέθλια πράξη της **θεσμικής οργάνωσης στην Ελλάδα του διαλόγου με την κοινωνία των πολιτών.**

Ιδρύθηκε λίγα χρόνια μετά την ίδρυση ενός άλλου οργανισμού διαλόγου, του ΟΜΕΔ, που η αποστολή του περιοριζόταν στην υποβοήθηση του κοινωνικού διαλόγου μεταξύ των κοινωνικών εταίρων. Έχει ενδιαφέρον εδώ να σημειώσουμε ότι και στις δύο περιπτώσεις τα σχετικά νομοσχέδια καταρτίστηκαν από ειδικές νομοπαρασκευαστικές επιτροπές με ευρεία εκπροσώπηση φορέων. Και οι δύο νόμοι που ψηφίστηκαν είναι οι πρώτοι συμφωνημένοι νόμοι. Για την ιστορία πρέπει να αναφέρουμε ότι η πρωτοβουλία και στις δύο περιπτώσεις ανήκε στο Γεώργιο Γεννηματά. Οι δύο οργανισμοί είναι συναφείς κατά την ιδεολογία και παράλληλοι κατά την αποστολή τους. Υπενθυμίζεται ότι και στους δύο οργανισμούς εκπροσωπούνται ισομερώς οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι μέσω των κορυφαίων συνδικαλιστικών τους οργανώσεων. Στην Ο.Κ.Ε., που έχει ως αποστολή το διάλογο για ευρύτερα κοινωνικά και οικονομικά θέματα, εκπροσωπούνται και οι σημαντικότερες από τις λοιπές παραγωγικές τάξεις, καθώς και άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις, όπως οι καταναλωτές κ.ά.

2. Τα αναφέρω αυτά, γιατί η σημερινή επέτειος για τα δεκάχρονα της Ο.Κ.Ε. θα αποκτήσει το πραγματικό της νόημα, αν αποτελέσει **σημείο αναφοράς** για την ιστορική πορεία του διαλόγου στην Ελλάδα και **κομβικό στοιχείο** για τη σύγχρονη διακυβέρνηση της χώρας.

Η κληρονομιά του 20ου αιώνα μας έδειξε, ότι κερδισμένες χώρες στη συγκρουσιακή αντίληψη του 20ου αιώνα βγήκαν οι χώρες της Βόρειας Ευρώπης, που

διαχειρίστηκαν τις όποιες αντιπαραθέσεις, ακόμα και ταξικές συγκρούσεις, μέσα από τη διαπραγμάτευση.

Δεν είναι τυχαίο, ότι ο Ελληνικός όρος διάλογος έχει περάσει αυτούσιος στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες, και τείνει να μετατραπεί από απλή τεχνική σε πολιτική συνιστώσα και τελικά σε **ιδεολογία**, τόσο σε θέματα εσωτερικής όσο και σε θέματα εξωτερικής πολιτικής. Δεν υπάρχει κείμενο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για οποιοδήποτε σχεδόν αντικείμενο γενικότερου ενδιαφέροντος που να μην έχει ως βάση την αρχή του διαλόγου. Θα έπρεπε λοιπόν η χώρα μας να εντάξει το διάλογο στη μεγάλη μας πολιτιστική κληρονομιά, αντιπαραθέτοντάς τον προς τον Αγγλοσαξονικής προέλευσης όρο «debate», που δίνει προτεραιότητα στη διαμάχη με τον άλλον, αντί για τον από κοινού διαλογισμό που προβάλλει ο όρος διάλογος. Μπορεί λοιπόν να αποδεχθεί την πρόκληση να γίνει πρωτοπόρα στην ιδεολογία του διαλόγου στην Ευρώπη.

3. Ειδικά σήμερα με την αναβάθμιση του ρόλου των μη κυβερνητικών οργανώσεων, με την πρόσδοση σε αυτές νέων αποστολών και με την επινόηση νέων τρόπων δράσης τους, ανοίγει ο δρόμος για να δοθεί στην Ο.Κ.Ε. η δυνατότητα, να καταστεί **καθολικό ενδιάμεσο όργανο διαλόγου** ανάμεσα στην πολιτική εξουσία και την κοινωνία των πολιτών για τα σύγχρονα μεγάλα εκκρεμή θέματα, όπως το μέλλον των εργασιακών σχέσεων, του εκπαιδευτικού συστήματος, των παραγωγικών σχέσεων στη γεωργία κ.ά.

Η Ο.Κ.Ε. έχει το μεγάλο πλεονέκτημα να εκπροσωπεί ευρέα κοινωνικά στρώματα. Αυτό τη διευκολύνει για **συνθετικές** προτάσεις που εξυπηρετούν τα γενικότερα συμφέροντα, γιατί όσο πιο ευρεία είναι η βάση του διαλόγου τόσο απομειώνονται οι συντεχνιακές αντιλήψεις. Κάποτε πρέπει να συμφωνήσουμε, και αυτό νομίζω θα αποτελέσει ένα βήμα προς τα εμπρός, ότι η επίλυση των μεγάλων θεμάτων, όπως το θέμα της παιδείας, δεν ανήκει στην αποκλειστική ευθύνη των φορέων που τα υπηρετούν. Ο διάλογος με την ευρύτερη κοινωνία πρέπει να καταστεί το αναγκαίο προτελευταίο στάδιο από την τελική απόφαση.

4. Βασική όμως προϋπόθεση για μία πολιτική διάλογο είναι **η αποκατάσταση της αξιοπιστίας του**. Απαιτείται λιγότερη διαφήμιση της προαναγγελίας του διαλόγου και περισσότερη μέριμνα για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του.

Ένα από τα επιχειρήματα που προβάλλεται συνήθως για τη μη συμμετοχή στο διάλογο είναι ότι αυτός αποτελεί **μεθόδευση** για νομιμοποίηση προειλημμένων αποφάσεων. Το επιχείρημα αυτό είναι σωστό κατά το μέτρο που ο διάλογος χρησιμοποιείται **προσηματικά**. Χάνει όμως τη βαρύτητά του όταν με αυτόν αμφισβητείται στην πολιτική εξουσία η δυνατότητα να φέρει προς διαπραγμάτευση συγκεκριμένες προτάσεις στο πλαίσιο του πολιτικού της σχεδιασμού. Ο διάλογος δεν μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στην πολιτική ηγεσία της χώρας για την πρωτοβουλία αποφάσεων. Η αξιοπιστία του διαλόγου δεν κρίνεται από το ποιες προτάσεις υποβάλλονται αλλά από το ποιες αποφάσεις λαμβάνονται και αν είναι αυτές αντιπροσωπευτικές.

Για να γίνει αυτό κατορθωτό θα πρέπει και η πολιτική εξουσία να ξεπεράσει τις δικές της φοβίες. Αντί να εκλαμβάνει το διάλογο ως μέσο αφαίρεσης των προ-

νομίων της, να τον θεωρεί ως βασική προϋπόθεση για την επιτυχία των επιλογών της. Η εμπειρία στο σημείο αυτό είναι διδακτική. Τρεις φορές επιχείρησε η πολιτεία να εκουγχρονίσει την αγορά εργασίας με τα περίφημα νομοθετήματα για τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας. Όλα απέτυχαν. Το ίδιο αδιέξοδο χαρακτηρίζει και τις αλληπάλληλες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις.

5. Η μέχρι σήμερα ιστορία της Ο.Κ.Ε. δείχνει ότι έχει και την ωριμότητα και την τεχνική να συνεισφέρει σε ένα αποτελεσματικό διάλογο. Έχει ξεπεράσει πολλές από τις παιδικές ασθένειες που χαρακτηρίζουν αντίστοιχους θεσμούς. Ο σημερινός πρόεδρος, ο κ. Αναλυτής, είναι ο πρώτος πρόεδρος που επιλέγεται από πρόσωπα τα οποία είναι μέλη της Ο.Κ.Ε. Αυτό συνιστά ήδη μία μεγάλη πρόοδο, αν σκεφτεί κανείς ότι στην πρώτη φάση λειτουργίας της Ο.Κ.Ε. η καχυποψία μεταξύ των μελών της ήταν τέτοια, που μόνο ένα τρίτο πρόσωπο κοινής εμπιστοσύνης μπορούσαν να αποδεχθούν ως πρόεδρο.

Τύχη δε αγαθή έφερε να ψηφισθεί ως πρόεδρος ένα πρόσωπο που όταν γραφεί η ιστορία του διαλόγου στην Ελλάδα, θα καταλάβει μία ξεχωριστή θέση σε αυτή. Η συμβουλή του στα κρίσιμα χρόνια, όπου η λέξη διάλογος ήταν περίπου **απαγορευμένη**, ήταν καθοριστική. Είχα την ευκαιρία να συνεργασθώ μαζί του σε πολλά κρίσιμα εργασιακά θέματα και έχω ιδία αντίληψη για τις προσπάθειες που έκανε για να βάλει την εργοδοσία σε τροχιά διαλόγου και να πείσει την εργατική πλευρά για τη σοβαρότητα των προθέσεών της, γεγονός που τον κατέστησε αποδεκτό διαπραγματευτή και από τις δύο πλευρές.

Θα μπορούσε κανείς να πει πολλά ακόμη για το διάλογο. Αλλά όπως είπαμε και πιο πάνω, σημασία δεν έχει τι λέγεται για το διάλογο αλλά το πώς εφαρμόζεται αυτός. Να ευχηθούμε λοιπόν στην Ο.Κ.Ε. να ανοίξει στη νέα δεκαετία νέους ορίζοντες για το διάλογο και να συνδράμει σε ένα νέο τύπο διακυβέρνησης.

Χαιρετισμός του καθ. Ανδρέα Κιντή,
τ. Προέδρου της Ο.Κ.Ε.

Ο.Κ.Ε. 10 χρόνια δημιουργικής δράσης και κοινωνικής προσφοράς

Κυρίες και κύριοι,

Στον περιορισμένο χρόνο που έχω στη διάθεσή μου θα αναφερθώ συνοπτικά στο χαρακτήρα της Ο.Κ.Ε. και στο έργο που αυτή έχει επιτελέσει στα δέκα χρόνια λειτουργίας της. Δεν αποτελεί υπερβολή ο ισχυρισμός ότι βρισκόμαστε στην πιο σημαντική φάση της πορείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς την ολοκλήρωση και τη διαμόρφωση του συνολικού κοινωνικοοικονομικού και πολιτικού μοντέλου με το οποίο η Ευρώπη θα πορευτεί προς το μέλλον. Κυρίαρχος στόχος είναι η δημιουργία μιας ανοιχτής και ευημερούσας κοινωνίας με συνοχή και ανθρώπινο πρόσωπο που θα δίνει δυνατότητες στους πολίτες της να μετέχουν ενεργά στη διαμόρφωσή της. Τη στιγμή αυτή επέλεξε η Ο.Κ.Ε. της Ελλάδος να διοργανώσει εκδήλωση με θέμα «το ευρωπαϊκό Σύνταγμα και η Κοινωνία των Πολιτών» προκειμένου να γιορτάσει τη συμπλήρωση δέκα χρόνων από την ίδρυσή της.

Οι Οικονομικές και Κοινωνικές Επιτροπές αποτελούν μέρος του Ευρωπαϊκού θεσμικού συστήματος και σκοπό έχουν να συμβάλλουν, με εργαλείο τον κοινωνικό διάλογο, στην επίλυση κρίσιμων προβλημάτων που απασχολούν τις κοινωνίες κατά τρόπο που θα αμβλύνονται οι κοινωνικές τριβές και θα προωθείται η κοινωνική συνεννόηση στο θεσμικό σύστημα της Ευρώπης, οι Ο.Κ.Ε. βρίσκονται μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και της κρατικής εξουσίας και εκφράζουν τα συμφέροντα μεγάλων ομάδων του πληθυσμού με θεσμοθετημένο τρόπο ώστε να είναι δυνατή η ένταξή τους στις διαδικασίες διαμόρφωσης των πολιτικών του κράτους. Από πλευράς εκπροσώπησης οι Ο.Κ.Ε. αποτελούν οργανισμούς «ομπρέλα» που περικλείουν στους κόλπους τους όλες σχεδόν τις οργανωμένες ομάδες της κοινωνίας των πολιτών, όπως είναι η ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ, ο ΣΕΒ, ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εμπόρων, η ΠΑΣΕΓΕΣ, οι Ελεύθεροι Επαγγελματίες κ.ά. Έτσι, μέσω του θεσμού των Ο.Κ.Ε., το σύνολο των πολιτών που είναι ενταγμένοι σε ομάδες κοινών συμφερόντων έχουν τη δυνατότητα να

λαμβάνουν μέρος στη διαμόρφωση θέσεων και στη λήψη αποφάσεων για μεγάλα θέματα που αφορούν τη χώρα και την κοινωνία.

Κυρίες και κύριοι,

Το Δεκέμβριο του 2004 η Ο.Κ.Ε. Ελλάδος συμπλήρωσε δέκα χρόνια δημιουργικής δράσης και κοινωνικής προσφοράς. Η Ο.Κ.Ε. επιτελεί ένα σύνθετο έργο. Ειδικότερα ασχολείται: α) με την έκδοση Γνωμών επί νομοθετικών σχεδίων κυρίως οικονομικοκοινωνικού περιεχομένου που οι Υπουργοί υποχρεωτικά αποστέλλουν σε αυτή, β) αρθρώνει, με τη διατύπωση προτάσεων, κοινωνικά αιτήματα, γ) με την έκδοση Γνωμών Πρωτοβουλίας αναδεικνύει σημαντικά θέματα διαχρονικού χαρακτήρα που απασχολούν τη χώρα και δ) διαμορφώνει πλατφόρμες πολιτικής.

Στο επίπεδο του γνωμοδοτικού έργου, τη δεκαετία που πέρασε, η δράση της Ο.Κ.Ε. εκφράζεται με 105 Γνώμες (πρόκειται για τεύχη πολλών σελίδων), από τις οποίες οι 72 είναι Γνώμες επί νομοσχεδίων και οι 33 Γνώμες Πρωτοβουλίας. Απλή επισκόπηση των τίτλων των Γνωμών επιτρέπει στον αναγνώστη να διαπιστώσει ότι η Ο.Κ.Ε. έχει εκδώσει Γνώμες και έχει διατυπώσει προτάσεις πολιτικής για ένα ευρύτατο φάσμα θεμάτων που η αντιμετώπισή τους από την πλευρά της πολιτείας βελτιώνει το επίπεδο ευημερίας των πολιτών και ενισχύει την κοινωνική συνοχή. Από το περιεχόμενο των Γνωμών αναδεικνύεται ο ρόλος της Ο.Κ.Ε. στη βελτίωση του νομοθετικού έργου της Βουλής, στην προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου και στη διαμόρφωση δημόσιων πολιτικών σε ευαίσθητους τομείς και για ουσιώδη ζητήματα. Διευκρινίζεται ότι οι Γνώμες της Ο.Κ.Ε. είναι επιστημονικά τεκμηριωμένες και πολιτικό-κοινωνικά προσαρμοσμένες στην ελληνική πραγματικότητα, όπως αυτή ερμηνεύεται από τους φορείς που συγκροτούν την Ο.Κ.Ε. Για την ενημέρωση των πολιτών και τη διάχυση του έργου της στην κοινωνία, η Ο.Κ.Ε. διοργανώνει Ημερίδες, δημόσιες συζητήσεις, συνέδρια (με τη συμμετοχή και ξένων ομιλητών) και εκδίδει πλούσιο ενημερωτικό υλικό που αποστέλλεται σε 10.000 περίπου αποδέκτες στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό. Ανάμεσά τους Πολιτικοί, Κρατικοί φορείς, φορείς που συγκροτούν την Ο.Κ.Ε., Ακαδημαϊκοί, φορείς που διαμορφώνουν την κοινή γνώμη, Πρεσβείες, Διεθνείς Οργανισμούς, Ο.Κ.Ε. άλλων χωρών κ.λπ.

Παράλληλα, η Ο.Κ.Ε. έχει αναπτύξει ένα δίκτυο διεθνών δραστηριοτήτων το οποίο αρθρώνεται γύρω από τέσσερες άξονες: α) την ανάπτυξη σχέσεων με Ευρωπαϊκούς οργανισμούς και ειδικότερα με την Ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε., β) την προώθηση της Ευρωμεσογειακής συνεργασίας μέσα από την ενεργό συμμετοχή της σε συνέδρια και συναντήσεις που διοργανώνονται ωμού με την Ευρωπαϊκή Ο.Κ.Ε. και τις Ο.Κ.Ε. των άλλων χωρών-μελών, γ) την ανάπτυξη συνεργασίας με τις χώρες της Ν.Α. Ευρώπης με σκοπό την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου και την προετοιμασία των χωρών αυτών για την μελλοντική τους ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση και δ) τη συμμετοχή της ως ιδρυτικό μέλος, στις δραστηριότητες της Διεθνούς Ένωσης των Ο.Κ.Ε. στο Διοικητικό Συμβούλιο της οποίας εκλέχθηκε μέλος επί δύο διετίες.

Ακόμη, η Ο.Κ.Ε. εργάστηκε για την προώθηση του κοινωνικού διαλόγου σε περιφερειακό επίπεδο. Για το σκοπό αυτό διοργάνωσε εκδηλώσεις σε πολλές

πόλεις της χώρας στις οποίες παρουσιάστηκαν Γνώμες της και στήριξαν το θεσμό των Νομαρχιακών Οικονομικών και Κοινωνικών Επιτροπών (Ν.Ο.Κ.Ε.).

Ως επιστέγασμα της δημιουργικής της δράσης και της συνακόλουθης αναγνώρισης της προσφοράς της, η Πολιτεία κατοχύρωσε την Ο.Κ.Ε. ως συνταγματικό θεσμό κατά την αναθεώρηση του Συντάγματος το 2001 και διεύρυνε τις αρμοδιότητές της. Μέχρι τότε η αρμοδιότητα της Ο.Κ.Ε. αφορούσε κυρίως σε θέματα εργασιακού χαρακτήρα, ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 82 παράγραφος 3 του νέου Συντάγματος, η αρμοδιότητα της Ο.Κ.Ε. είναι: «η διεξαγωγή του κοινωνικού διαλόγου για τη γενική πολιτική της χώρας και ιδίως για τις κατευθύνσεις της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, καθώς και η διατύπωση γνώμης επί των νομοσχεδίων και προτάσεων νόμων που παραπέμπονται σε αυτήν».

Ο οργανωμένος διάλογος που χρησιμοποιεί ως εργαλείο η Ο.Κ.Ε. στοχεύει στην άμβλυση των κοινωνικών εντάσεων και στην αναζήτηση κοινής συνισταμένης σε πολύπλοκα ζητήματα τα οποία αφορούν μεγάλες κοινωνικές ομάδες με διαφορετικά συμφέροντα. Εδώ αξίζει να αναφερθεί ότι ο κοινός παρανομαστής που επιτυγχάνεται με την τεκμηριωμένη επιχειρηματολογία είναι αισθητά πιο πάνω από το μηδέν, σε αντίθεση με το μηδενικό άθροισμα στο οποίο συνήθως καταλήγουν οι συγκρουσιακού χαρακτήρα πρακτικές που εφαρμόζονταν στο παρελθόν κατά την επίλυση διαφορών μεταξύ ομάδων με αντιτιθέμενα συμφέροντα. Το θετικό μέγεθος της διαφοράς μεταξύ των δύο αποτελεσμάτων μετράει το κοινωνικό όφελος που προκύπτει ως αποτέλεσμα της παρέμβασης της Ο.Κ.Ε. στην προώθηση του δημόσιου διαλόγου. Επίσης, ο διάλογος που προωθεί η Ο.Κ.Ε. λειτουργεί και ως μηχανισμός εκπαίδευσης των πολιτών στην αντιμετώπιση σύνθετων προβλημάτων. Ακόμη και στις περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή η εξεύρεση συναινετικής λύσης, οι ομάδες θεωρούν σημαντικό το γεγονός ότι ακούστηκε η φωνή τους, κάτι που αποτελεί κέρδος για τη δημοκρατία μας.

Η σύνθεση των απόψεων που επιχειρεί η Ο.Κ.Ε. δεν αποτελεί απλά μια οικονομική και κοινωνική λειτουργία. Είναι μια κατ' εξοχή πολιτική λειτουργία, αφού έτσι ενισχύεται η συμμετοχική διάσταση της δημοκρατίας μας, κάτι που δεν είναι εύκολο να επιτευχθεί σήμερα με τους παραδοσιακούς πολιτικούς θεσμούς.

Κυρίες και Κύριοι,

Η Ο.Κ.Ε. ως θεσμός δημόσιου διαλόγου έχει εδραιωθεί. Αυτό υπήρξε αποτέλεσμα της ουσιαστικής και πολύπλευρης στήριξης των οργανώσεων των παραγωγικών τάξεων και ιδιαίτερα των εργοδοτών και των εργαζομένων, που συμφώνησαν να καταστήσουν την Ο.Κ.Ε. μόνιμο βήμα ευρύτατου διαλόγου μεταξύ τους. Παράλληλα με το επιτυχημένο βήμα των συλλογικών διαπραγματεύσεων, στην καθιέρωση του θεσμού εκτιμώ ότι συνέβαλε αποφασιστικά και η ανάληψη της Προεδρίας της Ο.Κ.Ε. από φωτεινές προσωπικότητες του ακαδημαϊκού χώρου και θερμούς υποστηρικτές του κοινωνικού διαλόγου. Αναφέρομαι στους προκατόχους μου, τον καθηγητή και πρώην μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Ιωάννη Κουκιάδη και τον Καθηγητή Βασίλειο

Σκουρή, νυν Πρόεδρο του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το λαμπρό έργο των οποίων κλήθηκα με τη σειρά μου να συνεχίσω.

Το έργο αυτό συνέχισα επί μια 5ετία περίπου. Όπως ήταν επόμενο, μεγάλο μέρος της προσπάθειας την πρώτη περίοδο αναλώθηκε στην εδραίωση ενός νέου για τα ελληνικά δεδομένα θεσμού με ένα ιδιαίτερα δύσκολο αντικείμενο. Έτσι όταν εγώ ανέλαβα η Ο.Κ.Ε. ήταν έτοιμη να προχωρήσει με υψηλούς ρυθμούς στην παραγωγή έργου. Ειδικότερα, ο αριθμός των Γνώμων και των δημόσιων εκδηλώσεων υπερδιπλασιάστηκε, η Ο.Κ.Ε. ενεπλάκη ενεργά στην προώθηση του Γ' Κ.Π.Σ. (εξέδωσε 16 Γνώμες για επιμέρους επιχειρησιακά προγράμματα), απέκτησε ιδιόκτητο κτίριο, διπλασίασε τον Προϋπολογισμό της και ανέπτυξε έντονη διεθνή δραστηριότητα. Ακόμη, για την ανάδειξη του γνωμοδοτικού έργου της Ο.Κ.Ε. προχωρήσαμε, με τη συμπλήρωση της 100ης Γνώμης, στην έκδοση επετειακού τεύχους στο οποίο περιλαμβάνονται κατά θεματική ενότητα οι πρώτες 100 Γνώμες.

Όσον αφορά στη μελλοντική της πορεία, η δεύτερη 10ετία της Ο.Κ.Ε. αρχίζει με πολύ καλούς οιωνούς. Διαθέτει μια πλούσια εμπειρία, ο ρόλος της έχει καθιερωθεί και οι συνθήκες στη χώρα για την προώθηση συμμετοχικών διαδικασιών στη διαμόρφωση των αποφάσεων πάνω σε δύσκολα θέματα έχουν ωριμάσει. Σημαντικό ρόλο ωστόσο στην πορεία της Ο.Κ.Ε. προς το μέλλον θα διαδραματίσει το ανθρώπινο δυναμικό που διαθέτει σε όλα τα επίπεδα (Εκτελεστική Επιτροπή, Ολομέλεια, Επιστημονικό και Διοικητικό προσωπικό). Ξεχωριστή ωστόσο αναμένεται η συμβολή του σημερινού Προέδρου κ. Νίκου Αναλυτή, ο οποίος διαθέτει πλούσια εμπειρία σε θέματα κοινωνικού διαλόγου και είναι ένθερμος υποστηρικτής του θεσμού.

Χαιρετισμός του κ. Γιάννου Παπαντωνίου, πρώην Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Αισθάνομαι ιδιαίτερη χαρά για την παρουσία μου εδώ, καθώς μου δίνεται η ευκαιρία να χαιρετίσω την εκδήλωση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ο.Κ.Ε.), με θέμα το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και την Κοινωνία των Πολιτών. Θέλω να υπογραμμίσω την ιδιαίτερη σημασία που αποδίδει το ΠΑΣΟΚ, και εγώ προσωπικά, στο θεσμό της Ο.Κ.Ε. και στον κοινωνικό διάλογο.

Με την ίδρυση της Ο.Κ.Ε. το 1994, με νομοθετική πρωτοβουλία της Κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ, θεσμοθετήθηκε επίσημα ο κοινωνικός διάλογος. Ήταν μια κίνηση που αποκρυστάλλωνε μια σύγχρονη αντίληψη για τη συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη διαδικασία λήψης των μεγάλων αποφάσεων που επηρεάζουν την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Η ταχεία προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας την τελευταία δεκαετία στις μεταβολές του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί χωρίς τον ανοικτό διάλογο, την αμοιβαία εμπιστοσύνη και τη δημιουργική συνεργασία των κοινωνικών εταίρων.

Η Ελλάδα, έχοντας κατακτήσει τη συμμετοχή της στην Ο.Ν.Ε., έχει πλέον όλες τις δυνατότητες να αναβαθμίσει την ανταγωνιστική της θέση στο σύγχρονο κόσμο. Η ανταγωνιστικότητα μέσα από την ποιότητα είναι το κλειδί της νέας ανάπτυξης. Ενταγμένη σε αυτή την προοπτική, η Ο.Κ.Ε. αποτελεί έναν πρωτόπορο μηχανισμό κοινωνικού διαλόγου σε κρίσιμα ζητήματα. Η Ο.Κ.Ε. προώθησε ουσιαστικά τη διαδικασία εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης της χώρας, συμβάλλοντας στην ανάδειξη σημαντικών πτυχών της ελληνικής κοινωνικής και οικονομικής πραγματικότητας.

Δέκα χρόνια μετά, ξεπερνώντας πλέον την «πilotική περίοδο», οι συνθήκες απαιτούν έναν κοινωνικό διάλογο ευρύτερης εμβέλειας, χωρίς στερεοτυπικές εμμονές και προκαταλήψεις. Η Ο.Κ.Ε. μπορεί να ανοίξει με τόλμη νέα θέματα για τις αλλαγές που απαιτούνται στην ελληνική οικονομία, και να παρέμβει σε άλλα μεγάλα θέματα, όπως το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και η Κοινωνία των Πολιτών.

Η Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη αποτελεί ένα πλαίσιο αρχών και αξιών της ΕΕ. Ωστόσο, λόγω της μετριопάθειας των θεσμικών μεταρρυθμίσεων που εμπεριέχει, η νέα Συνθήκη εμπεδώνει μία συγκεκριμένη λογική της ενοποίησης που θέλει τα κράτη, και όχι μια υπερεθνική αρχή, να διατηρούν τον πολιτικό έλεγχο της ενοποίησης. Αναδεικνύεται έτσι μία νέα δυναμική ισορροπία ανάμεσα στη διατήρηση της εθνικής κυριαρχίας και την επέκταση των ευρωπαϊκών αρμοδιοτήτων.

Η νέα Συνθήκη κινείται δειλά αλλά θετικά, όχι τόσο σε μια τυπική ομοσπονδιακή κατεύθυνση, όσο στην εμπέδωση της συνδιάθεσης μεταξύ Ένωσης και κρατών. Συνολικά, η Ευρωπαϊκή Συνταγματική Συνθήκη ενισχύει την αποτελεσματικότητα της ΕΕ, χωρίς όμως να εμβαθύνει ουσιαστικά τον εκδημοκρατισμό της.

Στη νέα αυτή αποτελεσματικότερη αλλά δημοκρατικά ελλειμματική οντότητα, θα πρέπει να αναβαθμιστεί η συμμετοχή της Κοινωνίας των Πολιτών στη διαμόρφωση μιας Ευρώπης με ανθρώπινο πρόσωπο και ισχυρό ρόλο στις διεθνείς εξελίξεις. Ποια Ευρώπη θέλουμε; Μία Ευρώπη προστατευτική και αναδιανεμητική, με ευαισθησία για τη διασφάλιση των αρχών της κοινωνικής προόδου και δικαιοσύνης, ή μία Ευρώπη υπέρμαχο της μονοδιάστατης οικονομικής φιλελευθεροποίησης και της πολιτικής συντήρησης; Μία Ευρώπη που θα λειτουργεί ως διελκυστίνδα των στενών εθνικών συμφερόντων, ή μία Ευρώπη συλλογικά προσανατολισμένη στην αναβάθμιση των δημοκρατικών θεσμών και των ανθρώπινων αξιών και δικαιωμάτων; Η Ο.Κ.Ε. μπορεί, και πρέπει, να συμβάλει στη δημιουργία ενός πλαισίου επικοινωνίας και συμμετοχής, με όλες τις κοινωνικές ομάδες, προωθώντας τις αναγκαίες συναινέσεις για τη διαμόρφωση της νέας, μετα-Συνταγματικής, Ευρωπαϊκής πραγματικότητας.

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ & ΔΙΕΘΝΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΤΗΣ Ο.Κ.Ε.

Για κάθε πληροφορία σχετικά με το έργο και τη λειτουργία της Ο.Κ.Ε. είναι στη διάθεσή σας το Τμήμα Δημοσίων & Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής, υπό τη διεύθυνση της Δρος Μάρθας Θεοδώρου. Τηλ.: 210 9249510-2, Fax: 210 9249514, e-mail: iproke@otenet.gr

